

บทที่ 1

บททั่วไป

1. ความเป็นมาของปัญหา

ในสังคมปัจจุบันมีรูปแบบของการดำรงชีพ ในลักษณะของการแข่งขันทางการค้า หรือมุ่งผลประโยชน์ทางธุรกิจเป็นสิ่งสำคัญ อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าในด้านเศรษฐกิจของประเทศ อย่างไรก็ตาม ผลที่ตามมาซึ่งถือเป็นเรื่องปกติของสังคมก็คือ อาชญากรรมที่แฝงมากับรูปแบบของการดำเนินธุรกิจต่าง ๆ แต่เป็นความไม่ชัดเจนในการที่จะชี้ให้เห็นความสำคัญของปัญหาอาชญากรรมดังกล่าว เนื่องจากวงการธุรกิจมองว่า การเอาเปรียบผู้บริโภคเป็นเรื่องปกติธรรมดาทางการค้า จึงไม่มีการกระตุ้นให้ระมัดระวังอาชญากรรมในทางเศรษฐกิจ เพราะเมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นมีมูลค่ามหาศาล กฎหมายที่มีอยู่จึงไม่สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร โดยเฉพาะการลงโทษต่อนิติบุคคลที่กระทำผิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจ ทั้งนี้โดยสภาพแล้วนิติบุคคลไม่สามารถรับโทษทางอาญาได้เช่นเดียวกับบุคคลธรรมดาจึงเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลธรรมดาอาศัยช่องว่างกฎหมายดังกล่าว กระทำความผิดเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนในนามนิติบุคคล

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งกระทำโดยสถาบันการเงิน เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่รัฐต้องตื่นตัวเร่งหามาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันปราบปรามการกระทำผิดดังกล่าว ให้ลดลง และสามารถเยียวยาผู้เสียหายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะสถาบันการเงินมีบทบาทอย่างมากต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศ ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสถาบันการเงินจะมูลค่ามหาศาล ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และเศรษฐกิจทางการค้าของประเทศ โดยปกติแล้วแหล่งเงิน¹ที่

¹รศ. วีระพงษ์ บุญโญภาส, อาชญากรรมทางเศรษฐกิจในทศวรรษที่ 19, บทความ, วารสารกฎหมาย, 14, 21 มค. 36, 1 - 10.

เข้ามาสนับสนุนนักลงทุนในการดำเนินธุรกิจ ได้แก่

1. แหล่งเงินในระบบ: คือแหล่งเงินที่ดำเนินการโดยสถาบันการเงินที่ตั้งขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย มีระเบียบแน่นอนชัดเจน รัฐสามารถเข้าควบคุมได้ แหล่งเงินในระบบจึงได้แก่

- 1.1 ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
- 1.2 สหกรณ์ออมทรัพย์ และสหกรณ์การเกษตร
- 1.3 บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ และ เครดิตฟองซิเอร์
- 1.4 ธนาคารออมสิน
- 1.5 โรงรับจำนำ
- 1.6 บริษัทประกันชีวิต
- 1.7 บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- 1.8 สำนักงานอุตสาหกรรมขนาดย่อม

2. แหล่งเงินนอกระบบ คือแหล่งเงินที่เกิดขึ้นโดยทั่วไป ระเบียบกฎเกณฑ์ขึ้นอยู่กับความพอใจของผู้กู้และผู้ให้กู้ ไม่มีหลักเกณฑ์แน่นอนตายตัว เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถจะเข้าไปควบคุมได้อย่างใกล้ชิด แหล่งเงินนอกระบบนี้จะอยู่ในรูปของการกู้ยืมเงินธรรมดา การให้สินเชื่อทางการค้า การเล่นแชร์ ซึ่งเมื่อมีการกระทำผิดในรูปแบบต่าง ๆ แล้ว ส่วนใหญ่จะออกมาในรูปของการฉ้อโกงประชาชน

จากที่กล่าวมาในเรื่องของแหล่งเงิน จะเห็นว่าสถาบันการเงิน เป็นแหล่งเงินในระบบที่มีความสำคัญในการส่งเสริมความคล่องตัว ในการลงทุนด้านต่าง ๆ ให้แก่นักลงทุน และถึงแม้ว่าปัจจุบันนักลงทุนหลายราย ได้แสวงหาแหล่งเงินนอกระบบ เพื่อมาใช้ในการลงทุนโครงการของตนเป็นจำนวนมาก จนเป็นที่คาดหมายได้ว่าแนวโน้มของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ จะเกิดขึ้นมากในแหล่งเงินนอก

ระบบก็ตาม แต่สถาบันการเงิน เช่น ธนาคารพาณิชย์ หรือบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ก็ยังเป็นที่ยอมรับของนักลงทุน เพราะมีความมั่นคงและการแข่งขันทางด้านบริการธุรกิจเพื่อการลงทุนแก่นักลงทุนรายใหญ่ ๆ ทั้งนี้เพื่อผลประโยชน์ทางการค้านั่นเอง และด้วยเหตุผลในการแข่งขันทางการค้า และเพื่อเพิ่มผลกำไรให้แก่บริษัท จึงทำให้ไม่รู้สึกโดยตรงถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นในอนาคต ตัวอย่างเช่น การปล่อยสินเชื่อโดยไม่มีการพิจารณาที่รอบคอบ เน้นที่บริการรวดเร็วในการให้สินเชื่อแก่ลูกค้ารายใหญ่ ซึ่งเกิดความเชื่อถือนั่นเองในชื่อเสียงทางสังคมเป็นสำคัญมากกว่าสถานะทางการเงิน หรือมูลค่าหลักประกัน หรือการอนุมัติให้ราคาประเมินหลักประกันกำหนดมากเกินไปเกินความเป็นจริง เพื่อให้สามารถปล่อยเงินกู้ได้ในสัดส่วนที่ต้องการ หรือปล่อยเงินกู้ให้บริษัทในเครือเดียวกันใช้ในกิจการส่วนตัว หรือปล่อยสินเชื่อที่มีความเสี่ยงสูงโดยมีการรับผลประโยชน์จากการปล่อยสินเชื่อเป็นต้น ลักษณะของการกระทำเหล่านี้ดูเหมือนเป็นเรื่องปกติธรรมดาทางการประกอบธุรกิจสินเชื่อ กล่าวคือ มองในแง่เป้าหมายทางการตลาด เพื่อทำกำไรให้บริษัทมากที่สุด จนขาดความระมัดระวังในเรื่องความเสี่ยงในหนี้ที่เกิดขึ้น เพราะลักษณะการให้สินเชื่อที่กล่าวมาจะทำให้เกิดความเสียหายซึ่งอาจมีผลเสียหายต่อความมั่นคงทางฐานะการเงินของบริษัท และถ้ามีหนี้สูญเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ก็จะกระทบถึงระบบเศรษฐกิจของประเทศด้วย นอกจากนี้อาชญากรรมทางเศรษฐกิจประเภทบั่นทูน ก็เริ่มมีแนวโน้มที่สูงขึ้นสืบเนื่องมาจากผลกระทบจากสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน ทำให้ราคาหุ้นตกหรือไม่มีความแน่นอน เพราะความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจก่อให้เกิดการผลิต หรือการประกอบธุรกิจชะลอตัว ปริมาณการขายสินค้าก็ลดลง เมื่อการขายหยุดชะงัก ผลประโยชน์ของบริษัทก็ตกต่ำ ฉะนั้นในทันทีที่สภาพทางเศรษฐกิจเริ่มมีปัญหา เมื่อการขายหยุดชะงัก ผลประโยชน์ของบริษัทก็ตกต่ำ ฉะนั้นในทันทีที่สภาพทางเศรษฐกิจเริ่มมีปัญหา มูลค่าของหุ้นก็จะตกลงเป็นอันดับแรก การบั่นทูนจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้ราคาหุ้นสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว และได้ผลตอบแทนมหาศาล แม้ว่าปัจจุบันจะได้มี พระราชบัญญัติ ตลาดหลักทรัพย์ออกมาควบคุมเกี่ยวกับเรื่องนี้แล้วก็ตาม แต่การบั่นทูนก็ยังเกิดขึ้นอยู่ทั่วไป มีการตั้งนิติบุคคลของพวกเดียวกันขึ้น แล้วก็บั่นทูนซื้อขายระหว่างกัน อันเป็นวิธีการฉ้อฉลในวงการซื้อขายหุ้น เพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงของราคาหุ้นอย่างรวดเร็ว แล้ว

ฉวยโอกาสทำกำไรจากผลของการกระทำความผิดดังกล่าว ซึ่งส่งผลให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหาย มีข้อสังเกตว่าปัญหาการปล่อยสินเชื่อที่มีความเสี่ยง หรือปัญหาการปันหุ้น จะพบกันมากในสถาบันการเงินโดยเฉพาะบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ เป็นแหล่งเงินทุนที่ให้ผลตอบแทนอย่างมาก และเป็นที่นิยมกันมากในขณะนี้ สถาบันการเงินต่าง ๆ เช่น ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ หรือสถาบันการเงินตามกฎหมายเฉพาะต่าง ๆ จะเข้ามาเป็นตัวกลางในการระดมเงินออม จากคนที่มีเงินออมเหลือไปให้กับกิจการต่าง ๆ ที่ต้องการใช้เงินทุนดังนั้นถ้ามีผู้นำเงินมาฝากกับสถาบันการเงิน และผู้บริหารสถาบันการเงินเหล่านั้นกระทำโดยทุจริต นำเอาเงินนั้นไปให้กิจการของตนเองกู้ยืมเป็นการส่วนตัวเกินกว่าอัตราส่วนที่ทางการกำหนดไว้ หรือนำไปให้กิจการที่ไม่มีตัวตน หรือนำไปให้กิจการที่มีความเสี่ยงในการลงทุนสูง โดยได้ผลประโยชน์การให้สินเชื่อขึ้น เวลาก็เกิดวิกฤตการณ์ที่กิจการดังกล่าว หรือผู้บริหารของสถาบันการเงินเหล่านี้ ไม่สามารถนำเงินออมของประชาชนมาคืนแก่สถาบันการเงินได้ ความเสียหายที่เกิดขึ้นคือความเสียหายหรือการสูญเสียประโยชน์ของประชาชนผู้ออมเงิน ส่วนในกรณีลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ตราสารหลักทรัพย์จะมีค่าได้ก็เกิดจากการคาดหวัง หรือข้อสมมติในเรื่องปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวกิจการที่ออกตราสารเหล่านั้น ไม่ว่าจะเป็นฐานะการดำเนินงาน ฐานะทางการเงิน หรือเหตุการณ์สำคัญ ๆ เกี่ยวกับกิจการนั้น สำคัญที่สุดของความผิดที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์ หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า "ปันหุ้น" ก็คือ ข้อมูลข่าวสาร (Information) คนที่รู้ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ภายในกิจการนั้นอาจจะอยู่ในฐานะได้เปรียบคนอื่น ถ้าหากความได้เปรียบในเรื่องข้อมูลข่าวสารไปแสวงหาประโยชน์จากการซื้อขายหุ้น ก็อาจทำให้นักลงทุนรายอื่นที่ไม่รู้ถึงกิจการนั้น ๆ เสียเปรียบและได้รับความเสียหาย

- เมื่อกล่าวถึงการลงทุนแล้ว เป็นที่คาดหมายกันว่าในอนาคตอันใกล้นี้ ตลาดทุนของประเทศในแถบเอเชียซึ่งรวมทั้งประเทศไทย กำลังเจริญเติบโตและจะเท่าเทียมกับตลาดทุนของประเทศอื่น ๆ ในยุโรปและอเมริกา โดยเฉพาะตลาดหุ้นจะใหญ่มากในทวีปเอเชีย ซึ่งจะเห็นได้จากอัตรการออมทรัพย์ในเอเชียสูงถึง 25% โดยเฉลี่ย ในขณะที่ยุโรป 5-6% และอัตรการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในเอเชีย

ประมาณ 7-8% ในขณะที่ประเทศอื่นประมาณ 1-2% การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของตลาดหลักทรัพย์ในเอเชีย เริ่มมีการผ่อนคลายกฎระเบียบต่าง ๆ สำหรับประเทศไทย ผู้ที่ดำเนินธุรกิจในตลาดหลักทรัพย์ ต้องมีจรรยาบรรณเพียงพอ ซึ่งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้มีการพัฒนากฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อควบคุมดูแลการค้าเงินธุรกิจ แต่ที่สำคัญคือ ผู้ที่ดำเนินธุรกิจปฏิบัติตามกฎระเบียบเหล่านั้นหรือไม่ จึงเป็นปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งในระบบตลาดทุนของไทยในปัจจุบัน และอีกไม่นานก็จะมี การจัดตั้งตลาด Futures and Option และศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ (OTC) เพื่อซื้อขายตราสารหนี้ ซึ่งต้องมีระเบียบกฎเกณฑ์ที่ดี เพื่อก่อให้เกิดความน่าเชื่อถือและที่สำคัญคือ เป็นองค์กรอิสระปกครองตนเอง โดยทางการจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ ดังนั้นจึงต้องมีการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เพื่อให้ธุรกิจเงินลงทุนหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์พัฒนายิ่ง ๆ ขึ้นไป เพราะการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์มากเท่าไร ผลประโยชน์จากการประกอบธุรกิจโดยถูกต้องนั้นก็ยิ่งมากอยู่แล้วตามสัดส่วนของการลงทุน แต่ถ้าฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ทำให้ทางการต้องเข้าไปควบคุม อาจทำให้ธุรกิจมีรายได้และกำไรลดลง เช่นการห้ามซื้อขายหลักทรัพย์ชั่วคราว การปรับค่าเสียหายจากการปล่อยสินเชื่อที่ผิดหลักเกณฑ์ เป็นต้นทำให้รายได้ส่วนหนึ่งของการประกอบธุรกิจลงทุนต้องแบ่งไปเพื่อค่าเสียหาย หรือค่าปรับในทางลงโทษ หรือการขาดรายได้ชั่วคราว เหล่านี้เป็นการส่งผลกระทบต่อระบบการเงินของบริษัท และความมั่นคงของเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก อันเป็นปัญหาที่ต้องพิจารณาพิเคราะห์พิจารณากันต่อไป

1.2 สภาพและความสำคัญของปัญหา

1.2.1 อาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่กระทำโดยสถาบันการเงิน:

เป็นผลจากการที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ โดยเหตุที่ประชาชนเป็นเจ้าของเงินฝากที่ระดมมาไว้ในสถาบันการเงิน มิใช่เป็นของส่วนตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มีอิทธิพลอำนาจ หรือตระกูลใดตระกูลหนึ่งที่มีชื่อเสียงทางสังคม ดังนั้น

สถาบันการเงินจึงต้องดำเนินการ ในทางที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนทั่วประเทศ ควรมีส่วนช่วยรัฐบาลในการแก้ปัญหาขาดดุลการค้าขาดดุลงบประมาณ แก้ปัญหาว่างงาน แก้ปัญหานี้สินของประเทศ รวมทั้งช่วยพัฒนาประเทศไม่ว่าโดยตรง หรือโดยอ้อมก็ตาม แต่หากสถาบันการเงินใด กลับมีพฤติกรรมที่ทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศต้องประสบปัญหาวิกฤตการณ์ทางการเงิน จนเกิดความเสียหายต่อประชาชน ซึ่งมีมูลค่ามหาศาล ก็เท่ากับว่าสถาบันการเงินนั้นเป็นตัวการที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

สถาบันการเงิน เป็นแหล่งเงินในระบบ ที่มีกฎหมายรองรับไว้ ในการดำเนินธุรกิจทางการเงินมีความสำคัญต่อการพัฒนาตลาดเงิน และตลาดทุนของประเทศไทยอย่างมาก สามารถออกตราสารแห่งหนึ่ง ได้เพื่อเป็นการระดมทุนจากประชาชน โดยวิธีการปฏิบัติในการออกตราสารแห่งหนึ่ง เพื่อให้มีการหมุนเวียนในสภาพคล่องทางการเงิน ในสมัยก่อนระบบที่ควบคุมอิทธิพลทางการเงินในประเทศไทยคือ ระบบธนาคารพาณิชย์ ซึ่งสามารถกุมอำนาจเศรษฐกิจส่วนใหญ่ของประเทศได้ เพราะประชาชนมีการไว้วางใจจึงฝากเงินไว้กับสถาบันการเงิน โดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์ หรือบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ และเครดิตฟองซิเอร์ ดังนั้นจรรยาบรรณสำคัญของสถาบันการเงินคือ ผู้บริหารหรือเจ้าของ จะต้องไม่นำเงินออกไปจากระบบหรือสถาบันการเงินของตน เพื่อไปใช้ในธุรกิจอื่นซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง การสร้างความร่ำรวยจากการนำทรัพย์สินของผู้อื่นไปใช้ทำให้เกิดวิกฤตการณ์ขึ้นในปี 2529-2531 ได้มีการดำเนินแก้ไขสถานการณ์อย่างรุนแรง ทำให้ธนาคารพาณิชย์บางแห่งมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารแก้ไขปัญหาคุน และออกกฎหมายใหม่ที่รุนแรงกว่าเดิม ซึ่งการที่กฎหมายออกมาใหม่มีลักษณะรุนแรงขึ้น เป็นการสะท้อนถึงความไม่พอใจของสังคม วิกฤตการณ์ดังกล่าวทำให้เจ้าของ หรือผู้บริหารธนาคารพาณิชย์เริ่มเข้าใจได้ว่า การดำเนินกิจการให้ดี และสามารถเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะทำให้มีราคาตลาดที่สูงขึ้น ทำให้ขณะนี้เจ้าของหรือผู้บริหาร ไม่นำทรัพย์สินของธนาคารออกไปอีกแล้ว แต่มีการจ้างผู้บริหารมืออาชีพมาทำการบริหาร ส่วนธุรกิจเงินทุนหลักทรัพย์เป็นสถาบันการเงินที่เกิดหลังธนาคารพาณิชย์ ดำเนินธุรกิจ

ธุรกิจลักษณะเดียวกับธนาคารพาณิชย์ ปัจจุบันธุรกิจดังกล่าวแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภทคือ

- บริษัทเงินทุน คือ บริษัทจำกัดที่ประกอบธุรกิจเงินทุน โดยการระดมทุนจากการกู้ยืมเงินจากประชาชนทั่วไปแล้วนำเงินนั้นไปให้กู้ยืมแก่ธุรกิจอื่นและบุคคลทั่วไป

- บริษัทหลักทรัพย์คือ บริษัทจำกัดที่ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ โดยการเป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ กิจการค้าหลักทรัพย์ กิจการที่ปรึกษาการลงทุน ประเภทใดประเภทหนึ่ง หรือหลายประเภทดังกล่าว

- บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ คือบริษัทที่ทำการระดมทุนโดยการกู้ยืม หรือรับเงินจากประชาชนทั่วไปแล้ว นำเงินทุนที่ระดมได้ออกให้กู้ยืมโดยมีสิ่งหาทรัพย์สินจำนองลำดับหนึ่งเป็นประกัน

- บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ คือ บริษัทที่ประกอบธุรกิจเงินทุน และธุรกิจหลักทรัพย์ควบคู่กันไป ขณะนี้ทางการมีแนวโน้มว่า จะให้บริษัทเงินทุนทำธุรกิจธนาคารพาณิชย์ โดยการอนุญาตดังกล่าวจะให้กับ บริษัทที่ประพฤติตัวตามข้อบังคับกฎหมายย่อมแสดงให้เห็นว่า แม้ประชาชนจะหันไปลงทุนในแหล่งเงินนอกระบบกันมากขึ้น แต่แหล่งเงินในระบบก็คือสถาบันการเงิน เหล่านี้ยังคงมีบทบาทสำคัญต่อการลงทุนของประชาชนอยู่เป็นจำนวนมากเช่นกัน จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสนใจในธุรกิจประเภทนี้

อย่างไรก็ตาม สถาบันการเงินจะมีมาตรการทางกฎหมายไว้ในการควบคุม ให้มีการปฏิบัติภายในกรอบของกฎหมาย เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่สาธารณชน เนื่องจากสถาบันการเงินเป็นองค์กรนิติบุคคล ที่มีลักษณะดำเนินงานซับซ้อนโอกาสที่จะแสวงหาประโยชน์จากการดำเนินงาน จึงมีมากในทุกจุดทุกชั้นตอน

ของการปฏิบัติงาน กฎหมายไม่สามารถบัญญัติความผิดในลักษณะโดยตรงจากการกระทำซึ่งฝ่าฝืนบทบัญญัติควบคุมนั้นได้ เพราะลักษณะของการกระทำไม่เป็นความผิดในตัวเองเว้นแต่เป็นการกระทำที่กฎหมายได้ประสงค์ ให้การกระทำนั้นเป็นความผิด ดังนั้นแม้ว่าการกระทำดังกล่าวยังไม่เกิดผลเสียหายแก่สถาบันการเงิน แต่การกระทำในลักษณะที่ฝ่าฝืนกฎหมายเช่นนี้ อาจจะทำให้เกิดความเสียหายต่อสังคมได้ จึงเป็นนโยบายของรัฐที่จะต้องกำหนดการกระทำที่ถือว่าเป็นความผิดไว้ เพื่อให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม

1.2.2 รูปแบบของการกระทำผิดเกี่ยวกับสถาบันการเงิน:

มีการกระทำบางอย่างในสถาบันการเงินที่ทำให้เกิดผลเสียหายได้ เช่น

- บุคคลที่มีอำนาจในธนาคารเอาเงินฝากของประชาชน ไปทำธุรกิจการค้าเสียเอง
- เรียกเก็บเงินได้โตะหรือดอกเบี้ยสูงกว่าที่กฎหมายกำหนด
- เอาเงินไปปล่อยกู้ให้กิจการในเครือหรือพรรคพวกญาติพี่น้อง
- เอาเงินไปให้บริษัทเงินทุนในเครือปล่อยกู้หรือให้พรรคพวกไปปล่อยกู้ในตลาดมืด
- สนับสนุนหรือเป็นตัวการให้มีการกักตุนสินค้าเพื่อเก็งกำไร
- สนับสนุนทางการเงินแก่ผู้ประกอบการค้าผิดกฎหมาย เช่น ขนของหนีภาษี ค้าแร่เถื่อน ค้าเฮโรอีน กัญชา เป็นต้น
- ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือผู้ลักลอบนำเงินออกนอกประเทศ
- ประกอบกิจการในลักษณะเผื่อหนี้สูญไว้มาก ๆ โดยคิดดอกเบี้ยและค่าได้โตะสูง ๆ เข้าไว้
- ปฏิเสธที่จะให้เงินกู้แก่เอกชน แล้วก็อปปีเอาโครงการของเขาไปทำเองหรือให้พรรคพวกทำ
- ผู้บริหารธนาคารเอาเงินของธนาคารไปลงทุนในกิจการส่วนตัว

ของตนเองในต่างประเทศ

- อำนวยการบริหารธนาคารยังคงอยู่ในมือของคนเพียงกลุ่มเดียว หรือไม่กี่ตระกูล
- ธนาคารเติบโตอย่างรวดเร็ว ทั้ง ๆ ที่ในความเป็นจริงมีหนี้สูญมาก ก็เพราะธนาคารเมืองไทยค้ำก้ำไรเกินควร และเอารัคเอาเปรียบประชาชน
- สนับสนุนทางการเงินหรือประกอบกิจการที่มอมเมาประชาชน และส่งเสริมอบายมุข โดยไม่เป็นมรรคเป็นผลต่อเศรษฐกิจของประเทศเป็นส่วนรวม
- แต่งบัญชีเท็จเพื่อหลบเลี่ยงภาษี
- บั่นทูน

พฤติกรรมเหล่านี้ ล้วนเป็นพฤติกรรมที่ล้วนแต่เป็นการเอารัคเอาเปรียบประชาชน และก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบ เศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งปัญหาในปัจจุบันพฤติกรรมดังกล่าว ยังคงมีปฏิบัติกันอยู่อย่างไม่มีแนวโน้มว่าจะลดลงแต่อย่างใด เพียงแต่ว่ายังไม่ปรากฏผลสุดท้ายที่เกิดความเสียหาย โดยที่บริษัทไม่สามารถดำรงอยู่ได้เท่านั้น พฤติกรรมที่สำคัญ และเกิดขึ้นในทางปฏิบัติของธุรกิจเกี่ยวกับสถาบันการเงิน ซึ่งอาจมีผลต่อความเสียหายของสาธารณชนเป็นพฤติกรรมที่นิยมทำในยุคนี้คือการปล่อยสินเชื่อที่มีความเสี่ยง และการบั่นทูน ซึ่งจะแยกพิจารณาในรูปแบบของการกระทำดังกล่าวคือ

การปล่อยสินเชื่อที่มีความเสี่ยง ได้แก่ การให้กู้ยืมโดยไม่พิจารณาถึงความเสี่ยงของสัดส่วนเงินกู้ต่อหลักประกัน การให้กู้ยืมเงินผิดวัตถุประสงค์ ปล่อยเงินกู้โดยไม่มีหลักประกัน โดยอาศัยเครดิตทางสังคม ไม่มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การพิจารณาให้สินเชื่อที่ถูกต้อง เพื่อลดความเสี่ยงในหนี้สูญ จะเห็นว่าการปล่อยสินเชื่อดังกล่าว ไม่อยู่ในวิสัยของสถาบันการเงินที่ควรควบคุมระบบเศรษฐกิจให้มั่นคงได้ เพราะปล่อยสินเชื่อดังกล่าว ไม่อยู่ในวิสัยของสถาบันการเงินที่ควรควบคุมระบบเศรษฐกิจให้มั่นคงได้ โดยไม่คำนึงถึงความเสียหายต่อผู้อื่นเนื่องจากการที่

บริษัทเงินทุนหรือสถาบันการเงินนั้น ๆ ต้องล้มละลายหรือปิดกิจการลง ตัวอย่างกรณีการให้สินเชื่อกับโครงการสนามกอล์ฟเพื่อสนับสนุนธุรกิจกอล์ฟ ก็เป็นเรื่องที่สืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสังคม ที่มีค่านิยมความสมัยในสังคมระดับสูง ในการที่จะนำกลุ่มกันทำกิจกรรม หรืออาศัยช่องทางในการทำธุรกิจค้าที่ดิน อีกวิธีการหนึ่ง โดยมีการนำกอล์ฟมาเป็นสิ่งจูงใจให้ประชาชนสนใจซื้อที่ดินสนามกอล์ฟ เพราะตามปกติแล้วกำไรจากการเงินค่าสมาชิกสนามกอล์ฟ จะไม่มากเท่ากำไรจากการขายที่ดินสนามกอล์ฟ จึงขอยกตัวอย่างการที่สถาบันการเงิน พิจารณาการให้สินเชื่อกับ โครงการสนามกอล์ฟ² ในประเด็นต่าง ๆ เช่น

1. ที่ดิน - จะใช้เนื้อที่ดินมากอย่างน้อย ๆ ตั้งแต่ 600 ไร่ขึ้นไป ต้องมีกรรมสิทธิ์ในการได้มาอย่างถูกต้อง
2. สถานที่ตั้ง - เทียบเคียงกับโครงการคู่แข่งใกล้เคียง การตั้งราคาขายสมาชิกกอล์ฟ และที่ดิน ประกอบกับบริการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ได้รับ
3. แหล่งน้ำ - เป็นปัจจัยสำคัญที่ขาดไม่ได้ น้ำจะได้จากแหล่งใดมีปริมาณเพียงพอหรือไม่
4. อุปสงค์และอุปทาน - มีการศึกษาความต้องการของตลาดในเรื่องความเคลื่อนไหวของธุรกิจประเภทนี้
5. ผู้ออกแบบสนาม - มีผลงานระดับไหน เพราะจะมองในแง่มาตรฐานและเป็นจุดขายที่จุดหนึ่ง
6. นโยบายทางการตลาด - กลยุทธ์ในการขายเพื่อให้เกิด

² เอกกมล ศิริวัฒน์, จรรยาบรรณธุรกิจเงินทุนหลักทรัพย์, ถอดเทปการบรรยายพิเศษ, วารสารสมาคมบริษัทเงินทุน, 2536.

ประสิทธิภาพมากที่สุด ใช้สื่อโฆษณาอะไร

7. ค่าก่อสร้างสนาม - ขึ้นอยู่กับความหลากหลายของขนาด และรูปแบบโครงการ และลูกค้ำกลุ่มเป้าหมายว่าอยู่ในระดับใด

8. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานในช่วงเริ่มเปิดบริการ - ผู้ประกอบการต้องชี้แจงว่านำรายได้มาจากที่ใด

9. สภาวะเศรษฐกิจ - ธุรกิจสนามกอล์ฟเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ถ้าภาวะเศรษฐกิจนี้จะชะงักจะ

10. สิ่งแวดล้อม - ประชาชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงจะมีทัศนคติอย่างไร และผลกระทบต่อธรรมชาติหากสร้างสนามกอล์ฟแล้ว

11. เงินลงทุนของบริษัท - ต้องใช้เงินทุนจำนวนมาก ผู้ประกอบการจึงควรลงทุนในส่วนของตนเองมากพอสมควร เพื่อพิสูจน์ถึงความมั่นคงในฐานะการเงินของผู้ประกอบการเองด้วย

12. ประสบการณ์ของผู้ประกอบการ - มีประสบการณ์เพียงใด หรือว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะมาดูแล

ประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นองค์ประกอบในการให้สินเชื่อไม่ให้เกิดความเสี่ยงในหนี้สูญมาก เพราะหากละเลยข้อใดข้อหนึ่ง ดังกล่าวอาจส่งผลถึงการไม่ประสบความสำเร็จในธุรกิจสนามกอล์ฟ ทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ และถ้าหากมีหนี้ในลักษณะท่านองเดียวกันหลายราย จากการให้กู้โดยสถาบันการเงินนั้นย่อมกระทบถึงเสถียรภาพการดำรงอยู่ของสถาบันการเงินนั้น อย่างแน่นอน

การปิ่นหุ้น³: เป็นกลวิธีฉ้อฉลราคาหุ้นโดยทำให้ราคาหุ้นคงที่หรือ

³วสันต์ เทียมหอม, ความผิดอาญาที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์, วารสารนิติศาสตร์ 23, 3(กย.36), 468 - 469.

สูงขึ้น หรือลดลง ทั้งนี้เพื่อผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นเอง หรือบุคคลอื่น โดยวิธีการดังต่อไปนี้

1) การปันหุ้นแบบ Dissemination - เป็นการปันหุ้นโดยวิธีการปล่อยข่าว ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งข่าวลือ หรือข่าวจริง ซึ่งเมื่อเปิดเผยออกแล้วก็จะส่งผลกระทบต่อหุ้นตัวนั้น ๆ

2) การปันหุ้นแบบ Matching Oder - เป็นการปันหุ้นด้วยการสมยอม หรือตกลงซื้อขายกันเอง เป็นการปันหุ้นเพื่อสร้างราคาเทียม ซึ่งโดยปกติจะต้องมีโบรกเกอร์ ให้ความร่วมมือ คือเป็นคนกลางในการจับคู่ราคาของนักปันหุ้นพวกเดียวกัน

3) การปันหุ้นแบบ Wash Sale - เป็นการปันหุ้นแบบซื้อขายผ่านมือ หรืออาจจะเรียกว่า หลอกซื้อหลอกขายเพื่อทำให้บุคคลอื่นเกิดความเข้าใจผิดว่าหุ้นตัวนั้นตัวนี้มีคนสนใจจึงมีการแย่งซื้อหรือแย่งขายกัน ส่วนวิธีการที่ใช้มักจะมีการตกลงกันก่อน โดยฝ่ายหนึ่งซื้ออีกฝ่ายหนึ่งขายในราคาที่สูงขึ้น หรือลดลงก็ได้

4) การปันหุ้นแบบ Pool - เป็นการปันหุ้นแบบมีการร่วมมือกันหลายคน เพื่อแบ่งสรรกำไรกันในภายหลัง ปกติแล้วจะมีคนช่วยปล่อยข่าวเรียกว่า Trading Pool หรือ คนวงในเป็นผู้เกลี้ยกล่อมให้มีการขายหุ้นจำนวนมากเรียกว่า Option Pool

5) การปันหุ้นแบบ Serial of Transaction - เป็นการปันหุ้นแบบซื้อขายต่อเนื่อง ปกติแล้วการปันหุ้นประเภทนี้ มักจะมีการซื้อในราคาสูงอย่างต่อเนื่อง โดยหลอกลวงสร้างราคา แล้วค่อย ๆ ลดจำนวนที่ซื้อลง ขณะเดียวกันก็จะขายหุ้นที่ราคาสูงออกอย่างต่อเนื่อง

6) การปันหุ้นแบบ Corner - เป็นการปันหุ้นแบบซื้อหุ้นในราคาต่ำ และคุมราคาไว้ จนทำให้เหลือหุ้นหมุนเวียนในตลาดน้อยมาก จากนั้นก็จะคุมราคา

โดยการซื้อขายหลอกให้ราคาสูงขึ้น

พฤติกรรมเกี่ยวกับการปั่นหุ้นนี้ ล้วนแต่เข้าลักษณะอาชญากรรมทางเศรษฐกิจทั้งสิ้น เพราะสาระสำคัญในเรื่องความผิดเกี่ยวกับหลักทรัพย์ ขึ้นอยู่กับข้อมูลข่าวสาร บุคคลที่อยู่ในกิจการย่อมรู้ข้อมูลข่าวสารดีกว่าบุคคลทั่วไป จึงเป็นการอาศัยความได้เปรียบ ในเรื่องข้อมูลข่าวสารไปแสวงหาผลประโยชน์จากการซื้อขายหลักทรัพย์ ทำให้ผู้ที่ลงทุนในหลักทรัพย์ได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมาก กระทั่งระบบเศรษฐกิจของประเทศ อันเป็นการเข้าองค์ประกอบของลักษณะความผิดอาชญากรรมทางเศรษฐกิจนั่นเอง

1.2.3 ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ โดยสถาบันการเงิน:

สถาบันการเงิน มีความเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของเงินออมประชาชนเป็นจำนวนมาก รัฐจึงต้องออกกฎหมายควบคุมการดำเนินงานธุรกิจนี้ ให้มีประสิทธิภาพและมั่นคง เพื่อรักษาประโยชน์ของประชาชน และสร้างความเชื่อมั่นต่อระบบสถาบันการเงิน หากมีการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายแล้วจะเกิดความเสียหายโดยสรุปความเสียหายได้ดังนี้

ก. ความเสียหายเกี่ยวกับทรัพย์สินเงินทองของเจ้าของเงินออม คือประชาชน ซึ่งมีจำนวนมาก จะได้รับความเดือดร้อนจากการที่ต้องประสบปัญหาการขาดทุนหรือสูญเสียประโยชน์ อย่างที่ไม่มีโอกาสจะได้กลับคืนมาอีกภายในเวลาอันสั้น

ข. ความเสียหายเกี่ยวกับนโยบายการเงิน การหมุนเวียนของเงินทุนการสร้างเครดิตทางการเงิน เหล่านี้อาจต้องเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่เคร่งครัดขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายขึ้นอีก บ่อมส่งผลอีกด้านถึงสภาพคล่องของการดำเนินงานธุรกิจ การค้าที่ต้องการสภาพคล่องทางการเงินเป็นสำคัญ

ค. ความเสียหายในเรื่องความเชื่อถือศรัทธา ของประชาชนที่มีต่อสถาบันการเงิน โดยเฉพาะสถาบันการเงินที่มีกฎหมายบัญญัติควบคุมไว้แล้ว ก็ยังคงมีช่องว่างให้มีการกระทำละเมิดกฎหมายจนเกิดความเสียหายขึ้นได้ ทำให้ประชาชนไม่กล้าที่จะลงทุนในสถาบันการเงิน แต่กลับไปลงทุนในแหล่งเงินนอกระบบ ซึ่งกฎหมายควบคุมไม่ถึง

ง. ความเสียหายถึงเสถียรภาพการดำรงอยู่ของสถาบันการเงิน อาจต้องปิดกิจการ หรือ ถูก take over ไปเพราะแม้สถาบันการเงินนั้นจะฟื้นตัวในภายหลังก็ตามความนิยมของประชาชนก็คงลดลง ทำให้บริษัทไม่สามารถประสบความสำเร็จในกิจการได้อีก

จ. ความเสียหายต่อความมั่นคงทาง เศรษฐกิจของประเทศ สถาบันการเงินจะควบคุมระบบเศรษฐกิจโดยรวม การที่สถาบันการเงินหลายแห่งต้องปิดกิจการลง จนเกิดวิกฤติการณ์ทางการเงินในประเทศ ย่อมทำให้เป็นการเสียภาพพจน์ ในสายตาของนักลงทุนต่างชาติ

จากความเสียหายเหล่านี้ ย่อมมีอิทธิพลต่อปัจจัยด้านอื่น ๆ อีก เพราะถ้าเศรษฐกิจไม่ดี การทำมาหาเลี้ยงอาชีพลำบาก ส่งผลให้สภาวะจิตต่ำลง คนเห็นแก่ตัวมากขึ้น มีการฉวยโอกาส ในทุกเรื่องเพื่อความอยู่รอดของตน ซึ่งในที่สุดแล้วสังคมที่ดั่งงามจะต้องถูกทำลายไปทำให้ประชาชนได้รับความเดือนร้อน จนกระทั่งมีการกระทำที่กระทบถึงชีวิตร่างกาย ตามมาก่อนให้เกิดอาชญากรรมโดยทั่วไปได้

1.3 แนวความคิดและสมมติฐานของการวิจัย

แนวความคิด นอกจากการให้ความสำคัญในการวางมาตรการลงโทษทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุม และปราบปรามอาชญากรรมโดยทั่วไป (STREET CRIME) หรือ (VIOLENT CRIME) ซึ่งเป็นอาชญากรรมที่เห็นได้ชัด และมีความ

รุนแรงสร้างความสะดวกล้าให้แก่บุคคลในสังคมแล้ว เป็นการสมควรที่จะร่วมมือกันวางมาตรการในการควบคุม และป้องกันความเสียหายที่เกิดจากอาชญากรรมทางเศรษฐกิจด้วย ทั้งนี้เพราะ การกระทำความผิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจจะไม่ปรากฏชัดเจน หรือให้ความรู้สึกต่อต้านโดยทันทีจากสังคม แต่กว่าจะรู้ผลก็เกิดความเสียหายอันเป็นมูลค่ามหาศาลในทางทรัพย์สินเงินทอง อย่างไรก็ตาม แม้จะเป็นความผิดในทางทรัพย์สิน กล่าวคือทางด้านการเงินก็ตาม แต่ก็มักจะเกิดอาชญากรรมที่เป็นความผิดต่อชีวิตและร่างกายตามมาด้วย ดังนั้น จึงควรที่จะวางมาตรการเบื้องต้นให้มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

การวิจัยนี้ ศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายที่ใช้บังคับต่อสถาบันการเงิน โดยมีสมมติฐานว่า อาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวกับสถาบันการเงิน จะมีลักษณะพิเศษและซับซ้อนกว่าอาชญากรรมธรรมดา ก่อให้เกิดความเสียหาย ที่กระทบถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก ประกอบกับสถาบันการเงินมีลักษณะพิเศษในด้านการจัดตั้งองค์กร การบริหารองค์กร การจัดรูปองค์กร ตลอดจนคุณสมบัติเฉพาะของผู้บริหารองค์กร ซึ่งมีความแตกต่างจากนิติบุคคลโดยทั่วไป ทำให้มาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบัน ไม่สามารถยับยั้งหรือปราบปรามอาชญากรรมประเภทนี้ได้

1.4 วัตถุประสงค์และขอบเขตของการศึกษา

วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัยวิทยานิพนธ์ฉบับนี้คือ

1. เพื่อนำเสนอแนวความคิดในการวางนโยบายทางกฎหมายของปัญหาที่เกิดขึ้น
2. เพื่อศึกษาสาเหตุของปัญหา อันนำมาสู่แนวความคิดในการวางมาตรการลงโทษทางกฎหมายได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ โดยพิจารณาเจตนาารมณ์ในการออกกฎหมาย และผลที่ได้รับจากการบังคับใช้กฎหมายนั้น ๆ

4. ศึกษาเปรียบเทียบกับมาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศ เพื่อนำมาตรการที่ดีกว่ามาประยุกต์ใช้กับสภาพปัญหาของไทยเท่าที่บังคับใช้ได้

5. ศึกษามาตรการอื่นที่เป็นบทลงโทษ และมีโทษบทลงโทษ ตลอดจนมาตรการทางสังคม และมาตรการทางด้านบริหาร เพื่อนำมาเป็นมาตรการเสริมบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงสาเหตุของการขยายตัวของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

2. ผลที่ได้จากการวิจัยข้อมูลต่าง ๆ จะเป็นข้อเสนอแนะแนวความคิดที่จะวางมาตรการทางกฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ก่อให้เกิดแนวความคิดในการกำหนดมาตรการเสริมอื่น ๆ มาใช้ควบคู่กับการลงโทษ เพื่อให้บรรลุผลในทางปราบปราม และรวมทั้งมาตรการเยียวยาแก้ไขความเสียหายจากการกระทำความผิดทางเศรษฐกิจด้วย

4. เพิ่มความยุติธรรมในสังคม ในการเยียวยาผู้เสียหายจากอาชญากรรมเศรษฐกิจ

5. เพื่อให้บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เห็นความสำคัญของความเสียหายจากอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ โดยให้ความร่วมมือป้องกันมิให้ตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมดังกล่าว โดยการให้ความรู้แก่สาธารณะชนในสังคม เกี่ยวกับลักษณะและรูปแบบของการประกอบอาชญากรรมประเภทนี้